

**СВІТЛАНА МАРТИНОВА**

ORCID iD: 0000-0001-7981-7141

аспірантка кафедри філософії, історії  
та соціально-гуманітарних дисциплінДонбаського державного педагогічного університету  
(Слов'янськ, Україна)

svetlana\_marttyn@ukr.net

## ФЕНОМЕН КРЕАТИВНОГО ДИРИГЕНТА ОЛЕГА СЕМЕНОВИЧА ТИМОШЕНКА

Досліджено креативну складову творчості диригента Олега Семеновича Тимошенко, для якого творчість — це життя, самотворення, де він прагнув наблизитися до трансцендентного, божественного, вважаючи, що це можливо лише у творчому зльоті, ототожненні своєї майстерності зі своїм життям. Доведено, що без творчості його життя було б позбавлене всякого сенсу, адже саме у творчому акті — глибинне призначення людини, яке підносить її над буденністю. Креативність трактується як трансформація енергії людських інстинктів до трансформації принципу задоволення в принцип реальності на рівні суспільства. З'ясовано, що для Олега Семеновича найвищим проявом креативності була творчість і любов до людей. Акцентовано увагу на специфічних рисах музичного мислення диригента, яке полягало у гармонійному сполученні декількох засобів повідомлення: музичного, вербального та рухового. Визначено основні творчі компоненти музично-виконавського мислення Олега Семеновича, які проявлялися у побіжності (швидкості реакції диригента, швидкості переключення його реакції) та гнучкості (вмінні перебудувати план роботи). Обґрунтовано, що обидві ці якості лягли в основу його артистизму як здатності до перевтілення. Визначено оригінальні риси Олега Семеновича Тимошенка як диригента, які проявлялися в інтерпретації музичного твору, а також у створенні індивідуального диригентського стилю студента. Акцентовано увагу на спробі вивчення та переосмислення креативної складової в різноманітних її проявах. Зроблено висновок, що диригент сформував свої особистісні самобутні світоглядні орієнтири. Креативність Олега Семеновича пояснюється як воля та натхнення; кордоцентричність та здатність її пробудження в інших; як патріотизм і виживання в надзвичайних умовах; як морально-етична домінанта (етика відповідальності); свобода і любов; самореалізація та актуалізація. Проаналізовано новий етап у розвитку української музики, її функціонального призначення, яке, перш за все, має свій прояв у співвідношенні духовного начала з елементами концертності в сакральному музичному творі, що призводить до певної відокремленості драматичних творів від хорового мистецтва, їх відносної самостійності, художньої самоцінності та дозволяє визначити нове жанрове утворення — концертних творів. Характер Майстра проявлявся в устремлінні до так званої демократизації музичної мови, не обтяженні будь-якими складними музично-технічними прийомами. Музичні твори сучасних українських композиторів відкривали диригенту Олегу Семеновичу Тимошенку великі можливості для прояву особистісного творчого начала у сфері сакрального.

**Ключові слова:** креативність, духовність, диригент Олег Семенович Тимошенко, культуротворче буття, світогляд, свобода.

**Постановка проблеми...** 20 грудня 2010 року вітчизняну й світову музичну спільноту облетіла сумна звістка — на сімдесят дев'ятому році пішов з

життя видатний діяч української хорової культури, громадський діяч, диригент, педагог Олег Семенович Тимошенко, ім'я якого назавжди увійде у золоту скарбницю музичної культури як в Україні, так і за її межами. Життєдіяльність Олега Семеновича вирізняється неабияким творчим розмаїттям, активністю, багатогранністю. Диригент не залишив по собі жодних наукових робіт, підручників, за допомогою яких можна було б зрозуміти його творчі методи та методики роботи з колективами. Саме тому вивчення співтворчості диригента Олега Семеновича Тимошенка в музичному мистецтві другої половини ХХ – початку ХХІ століть набуває особливої актуальності.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій...** Діяльність Олега Семеновича Тимошенка, його життєвий і мистецький шлях, а також стильові риси творчості ставали об'єктом цілеспрямованого дослідження Л. Ємельянова (2012), А. Лащенко (2004), О. Малозьомової та Т. Гусарчук (2002), Ю. Пучко-Колесник (2019) та ряду інших дослідників, знайшовши відклик і у творчості визначних композиторів сучасності: Є. Станковича, М. Скорика, В. Степурка, Л. Дичко, А. Гаврильця та багатьох інших митців, творчість яких розвивалась на тлі грандіозних звершень та перебудов у політичному і культурному житті України наприкінці минулого століття. Прикладом розвитку цієї глибинної традиції можуть бути їх духовні твори. Ці традиції продовжуються і розвиваються композиторами-сучасниками, які звертаються до української та духовної музики православної традиції. Разом з тим, творчість диригента Олега Семеновича Тимошенка залишилась поза межами наукових досліджень в галузі культурології та мистецтвознавства.

**Мета дослідження** — охарактеризувати особливості роботи диригента Олега Семеновича Тимошенка, як креативного інтерпретатора та керівника хорових колективів. Відповідно до поставленої мети було визначено **завдання дослідження**:

1) проаналізувати життєвий та творчий шляхи Олега Семеновича Тимошенка в контексті музичного мистецтва другої половини ХХ – початку ХХІ століть;

2) визначити провідні риси концертно-виконавського та мистецько-педагогічного стилів Олега Семеновича Тимошенка;

3) охарактеризувати особливості роботи диригента Олега Семеновича Тимошенка як креативного інтерпретатора музичних творів українських композиторів.

**Виклад основного матеріалу дослідження...** Ім'я видатного діяча української хорової культури, громадського діяча, диригента, педагога Олега Семеновича Тимошенка назавжди увійшло у золоту скарбницю музичної культури як в Україні, так і за її межами. Життєдіяльність Олега Семеновича вирізняється неабияким творчим розмаїттям, активністю, багатогранністю. Це можливо побачити в місті Краматорську, де він в 1978 році виходив на сцену з Л. Биковим. Там О. Тимошенко диригував оркестром, у виконанні якого звучали музичні твори, які потім увійшли до сатиричного фільму «Прибулець» за повістю Євгена Шатька «Прибулець-73». Спогади про креативну зустріч двох визначних митців музичного та театрального мистецтва — О. Тимошенка та Л. Бикова — залишилися у дорогих серцю і пам'яті документах та матеріалах місцевого музею. Один з учнів відомого диригента, заслужений працівник культури України, Відмінник освіти, директор Мистецької школи №1 Краматорська В. Коваленко та науковий співробітник Краматорського краєзнавчого музею К. Філонова пригадують, як Олег Семенович відкривав дітям та колегам невичерпну силу знань, чарівний світ мистецтва, вчив розпізнавати добро. Мимоволі проводяться символічні паралелі між натхненним злетом диригентської палички академічного маестро та творцем третьої співучої ескадрильї. Перш за все, робиться наголос на креативній особистості диригента, бо Олег Семенович Тимошенко ініціював «створення» фундаментальної наукової бази національного музичного мистецтва, аспірантури, докторантури, спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських та докторських дисертацій, виконавських та історико-теоретичних кафедр, навчальних лабораторій з окремих напрямків музичної культури (фольклору, музичної педагогіки, музичної акустики, музично-інформаційних технологій). Проблема

креативності є вічно актуальною, адже через творчість формуються нові моделі життя, моральні цінності. Креативна особистість є значущою для культури на всіх етапах її становлення і в найрізноманітніших формах прояву. І важливою креативною складовою творчого життя Олега Семеновича було здійснення ним значної організаційної, музично-громадської роботи, активне сприяння інтеграції музично-освітніх, композиторських та виконавських надбань нашої держави за її межами.

У сучасному «суспільстві споживання» особистісне креативне зростання деактуалізується акцентом на матеріальних цінностях, що породжує масову людину-споживача. Така людина існує на рівні буденного буття, що по суті своїй є безособовим буттям — (*das Man*). В умовах суспільства споживання дуже важливо усвідомити значення креативності й можливості її дійсної, а не ілюзорної реалізації в культурі. Актуальність проблеми креативності значною мірою спричинена процесами гуманізації освіти в Україні, коли творча особистість, її здібності і можливості стають вищою цінністю. Тому важливе місце посідає філософське дослідження креативності, яке може прояснити діалектику креативності й світогляду, дозволити відрізнити справжню креативність від ілюзорної. Олег Семенович Тимошенко створив свій стиль у хоровому виконавстві, де довершеність звуковедення поєднується з монументальністю, динамічністю загального звучання, завжди простежуються зв'язки виразності вокалу з традиціями вітчизняного співу — як світського, так і духовного. В. Тольба підкреслював унікальний характер звучання хору, керованого Олегом Семеновичем Тимошенко, який вирізнявся не тільки найвищим рівнем професіоналізму, культури, майстерності, а й особливим стилем, тембровим багатством, об'ємним, емоційно наповненим звучанням. Про творчо-виконавські якості диригента написано достатньо. Відомий український композитор, вчений-фольклорист та диригент М. Колесса говорив, що диригент повинен стати не тільки відмінним музикантом, володіти не менш, ніж двома музичними інструментами, але й мати якості адміністратора і педагога, оволодіти глибокими знаннями з історії та теорії музики, гармонії і поліфонії,

бути компетентним у розмаїтті виконавських стилів, бути тонким психологом, вольовою та рішучою особистістю. Диригентсько-хорове мистецтво відноситься до особливих видів творчої креативної діяльності, яке передбачає різноманітні форми синтезу, серед яких синтез колективного та індивідуально-особистісного, словеснопоетичного і музичного матеріалу, різних видів і типів інтонування. Специфіка хорового виконавства, що припускає наявність диригента-посередника між автором і співаками в злитті їх функцій — композиторської художньої думки, виконавської творчості, слухацького сприйняття, розширює тріаду «композитор-виконавець-слухач» таким чином: «поет-композитор-диригент-виконавці-слухачі». Хорове виконавство є вторинною творчою діяльністю, яка проявляється у формі художньої інтерпретації як трактування продукту первинної композиторської діяльності і має різні варіанти виконавського втілення. Саме тому музичний твір для диригента Олега Семеновича Тимошенка був не тільки текстом, викладеним у вигляді закодованих на папері знаків — це витвір мистецтва, який потребує інтерпретації в творчому осмисленні тієї епохи, коли він був створений. Проблема креативності розгорталася через розвій всієї творчості Олега Семеновича. Диригент, культуролог, мистецтвознавець актуалізує такі проблеми, як свобода художньої творчості, соціальні функції мистецтва, стимулюючі фактори мистецтва. Знання і потреба у його творчій діяльності як у сфері мистецтва, так і у сферах будь-якої дії, витікали з прагнення духовно усвідомити внутрішній і зовнішній світи, уявити їх як предмет, в якому він впізнавав своє власне «Я» через «мікрокосмос генія». Визначальною характеристикою таланту Олега Семеновича була творча фантазія, яка мала характер діяльності, подібної до інстинкту.

Олег Семенович Тимошенко прагнув розкрити креативність як іманентну властивість людського буття в культурі. Натомість, поряд із цінними ідеями, положеннями щодо творчої діяльності, він не виділяв тієї основи, завдяки якій з'являлися різні системи, ідеї, завдяки чому їм надавалося те чи інше тлумачення соціального адаптування, ігноруючи економічні, соціальні, політичні фактори.

Творчість у концепціях Олега Семеновича Тимошенка займає помітне місце: лише через діалог «Я» і «Ти», з допомогою людського спілкування, через співтворчість здійснювався певний розвиток здібностей студентів у класі диригування. Творче спілкування Олега Семеновича орієнтувалось на необхідність перегляду взагалі концепції креативності. Вказуючи на його продуктивність, плідність, доречно зауважити, що саме в цьому питанні митець залишився на рівні ідеалістичного розуміння суспільних відносин та психолого-індивідуально-чуттєвих взаємин між людьми. Однак можливість втілення авторського задуму не може бути абсолютно об'єктивною, так як фіксований текст відрізняється від його звучання в свідомості композитора; виконавець також чує його інакше; слухач — самий рухливий і мінливий компонент в цій тріаді, найбільш безпосередньо виражає життєвий ритм епохи, з якою він пов'язаний в своєму індивідуальному існуванні. Виконавець, який знаходиться в центрі позначеної тріади «композитор-виконавець-слухач», трактує музичний твір відповідно до свого сприйняття сучасних художніх явищ, що впливають на його осмислення музики. Творче виконавське обдарування Олега Семеновича Тимошенка дозволяло йому трактувати музичний твір, заломлюючи його духовний вимір крізь креативну призму сприйняття своєї індивідуальності, що ставало тотожним рівню обдарування автора музичного твору. При таких умовах інтерпретатор, який привносив своє суб'єктивне бачення в трактування виконуваного музичного твору, вводив нові художні ідеї та технологічні напрацювання, які використовувалися іншими виконавцями. «Виконавська діяльність диригента-хормейстера є своєрідним текстом у тексті, адже ми читаємо цей текст через його інтерпретацію виконавцями-хористами, які втілюють певний твір мистецтва через контакт із диригентом. Диригент-хормейстер є одночасно і читачем авторського тексту, і автором нового тексту», зазначав Олег Семенович Тимошенко (1986, с.19). Диригент протягом свого життя створив концепцію сутнісних сил людини, надаючи особливого значення розвитку її індивідуальності, а любов людини до людини буде головною моральною заповіддю Олега Семеновича.

Отже, Олег Семенович Тимошенко по-новому підійшов до проблеми креативності, зробивши особливий акцент на ідеї універсальності людських сутнісних сил та відстоюючи думку про органічний зв'язок творчості з діалоговою формою стосунків між людьми. Перш за все, диригент вбачав у творчості процес раціональний та пізнавальний, як саморозвиток людини. Судження про те, що шлях до пізнання креативності пролягає лише через сферу містичного споглядання, минаючи шлях аналізу сутності речей, не дозволяє проникнути у сферу життя людини. Творче самовираження індивідуальності, з її характерними особливостями, стало критерієм Олега Семеновича Тимошенка у визначенні такого поняття як виконавський стиль, яке в музиці є музично-етичною та музично-історичною категорією. Поняття «стиль» пов'язано з особистим початком, що передбачає індивідуальну форму вираження в мистецтві через систему художньо-образних засобів і прийомів, які служать втіленню того чи іншого ідейно-образного змісту музичного твору. Креативна творчість Олега Семеновича Тимошенка характеризується професійним академізмом, а яскравий індивідуальний почерк хормейстера привніс в скарбничку національної хорової творчості нові досягнення в продовження процесу його розвитку. Індивідуальне самовираження передбачає емоційне переживання і художню інтуїцію в їх синтезі з точним втіленням авторського тексту музичного твору. Воно є ключем до розуміння інтерпретаційного підходу Олега Семеновича, в якому реалізується його творчий метод і визначається його виконавський стиль. Сильові особливості диригента, що мають характерні ознаки в кожному історичному періоді свого розвитку, вплинули на формування стильового феномена Олега Семеновича Тимошенка. Процес розвитку диригентського професіоналізму здійснювався на основі принципу наступності — передачі історичного досвіду від покоління до покоління, що встановлює зв'язок часів. Правомірність використання даного принципу і значення його в індивідуальному творчому вираженні відображені у висловлюванні, що справжній художник в накопичених історією прийомах, принципах і методах бачить не плоди, а насіння, яке ще доведеться виростити. Їх відбір і спосіб

виращування — справа індивідуальності Митця, його художнього інстинкту та інтелекту, оскільки саме особистісний потенціал являє собою інтелектуально-виробничу квінтесенцію будь-якої соціальної структури. Позитивні екстраординарні прояви особистості все частіше привертають увагу дослідників. Серед відомих способів активації внутрішніх резервів людини, найбільш дієвим є розкриття, розвиток і ствердження природної креативної спрямованості — як генетичної даності, яка апріорі закладена в організмі, перебуваючи в ньому вже спочатку у вигляді природнього ембріона. Саме тому ці цінності були домінуючими в творчій діяльності Олега Семеновича Тимошенка.

В диригентській практиці Олега Семеновича Тимошенка розширювалася і збагачувалася емоційними фарбами образна сфера хорових творів, в якій втілювалися людські почуття і переживання. Вони найбільш повно проявлялися в жанрі духовного концерту, який виник в результаті зближення церковної музики зі світськими жанрами — пісенним фольклором, міською пісню-романсом. Стиль духовного концерту характеризується класичною гармонією і поліфонією, що зв'язує його із стильовими нормами західноєвропейської музики. «Тимошенківське музичне мистецтво» виявляло близький інтерес до чуттєвої сфери як до вираження людської суб'єктивності, що визначало значення мелодії як головної художньої цінності. Олег Семенович як диригент знайшов своє найбільш завершене і класично чітке втілення в творчості М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя, які проявили своє мелодійне обдарування, завдяки досконалому володінню співочим мистецтвом. Олег Семенович Тимошенко запропонував ієрархію екстра-ординарних проявів особистості, початковою стадією якої є світоглядна креативність як внутрішня динамічна життєва спрямованість. Психологічний механізм прояву креативності полягав у тому, що особистісні прагнення диригента висвітлюються не тільки в українській духовній музиці, але і за її межами. Вони «запускали» його приховані потенційні резерви і природні здібності до креативної життєвої активності, при цьому необхідною і обов'язковою передумовою для активації цього процесу було «прагнення-мети», що впливало саме з духовної основи (духовності). Під



духовністю він розумів натурфілософське багатогранне поняття, яке включає в себе сукупність різнопланових складових, головними з яких є: культурно-інтелектуальні задатки (багатство внутрішнього світу, широта знань, ерудиція, цілісність світогляду, відкритість, людяність, способи спілкування), гуманістичні життєві пріоритети (принципи, ідеали), високі ціннісні орієнтири і морально-етичний базис людини. Психологію виконавства Олег Семенович трактував як систему тих якостей, якими має володіти кожен професійний диригент. Естетика виконавства, на його думку, вимагає особливого зосередження розуму та серця до Вищого, до Нього (безсловесного спілкування з Богом). Музичне виконавство потребує перевтілення в уявний художній образ інтерпретатора. Перша онтологічна заповідь Олега Семеновича як диригента спрямовувалась на досягнення такого перевтілення з максимальним зануренням у художній образ музичного твору. Він як диригент відстоював розуміння виконавської діяльності як творчої інтерпретації музичних творів. За його переконаннями, особливо гостро питання виконавства стоїть перед диригентом хормейстером, адже диригент — це керівник колективного виконання музики. Він проводить підготовчу репетиційну, педагогічну роботу з виконавцями, а під час концерту чи спектаклю творчо організовує та надихає їх. Натхненний художніми образами музичного твору, диригент за допомогою різних засобів впливу на колектив (жест, погляд, а на репетиціях також слово) втілює свій творчий замисел — уявну «модель» виконання. У процесі управління хором колективом диригент вказує музикантам (співакам) темпи, нюанси, вступи, фразування тощо, керує динамічним та артикуляційним ансамблем, а в хорі — ще й строем і співочим процесом. Диригент, на його думку, це музикант-інтерпретатор, який володіє глибокими спеціальними знаннями, розвиненим слухом — висотно-тембровим і об'єктивним (умінням слухати «з боку»), бездоганним ритмом, музичною пам'яттю, почуттям форми та стилю, художнім смаком. Ентузіазм, творча і організаторська ініціатива — неодмінні якості повноцінного диригента. Як вихователь колективу він має бути глибоко освіченою людиною, чуйним психологом та педагогом. Він завжди вимагав у

студентів знання специфіки звучання хорових голосів та музичних інструментів, вміння професійно читати партитури. Для Олега Семеновича Тимошенка було аксіомічним володіння пластикою жести, його точністю, належною осанкою та витримкою, хоча це вимагало відповідної фізичної підготовки. Саме тому на його думку, кожен диригент має свою індивідуальну техніку. Воля, витримка, швидкість реакції, розвинена увага (сконцентрована та розподілена), творча контактність із виконавцями та слухачами, як і володіння диригентською технікою — були якості, необхідні для втілення художніх намірів Олега Семеновича. Він постійно повторював, що тільки в результаті взаємодії виконавців на чолі з диригентом створюється «живий інструмент», котрий дозволяє творчо інтерпретувати музичні твори. Його принципи диригування залишалися у всіх випадках незмінними, загальними, але залежно від характеру музичних творів, психоемоційного стану, творчого акту — вони набували певних особливостей, що відображалися в жестах, а інколи у вільному «використанні» схеми.

Диригентська діяльність Олега Семеновича Тимошенка проходила «на перехресті» соціальних та мистецьких шляхів української нації, в період становлення духовно-естетичних ідеалів сучасності, де хорова музика реагувала на зміни соціально-художніх і екзистенційних орієнтирів, а також на новизну внутрішніх потреб вітчизняного слухача.

### **Висновки.**

1. Творення завжди є індивідуальним досягненням, бо кожна творча робота або звершення — це щось нове, чого не було раніше, унікальне та неповторне. Олег Семенович Тимошенко як диригент пов'язаний з певною епохою, яка виражала творчий елемент новизни індивіда. Його неординарність як індивіда проявлялася в діях митця, художника, поета, «провидця», пророка, революціонера, який бачив, формував, осягав і реалізовував нові цінності та нові музичні образи.

2. Для Олега Семеновича Тимошенка як креативного інтерпретатора та керівника хорових колективів партитура була цілком досконалим авторським

утворенням лише з боку звуковисотності та метроритму. Все, що пов'язано зі смисловим інтонуванням, фразуванням, артикуляцією, динамікою, темпом — завуальовувалось автором музичного твору, і могло бути виявленим тільки диригентом-інтерпретатором.

3. Світоглядна креативність Олега Семеновича Тимошенка як диригента мала динамічний характер. У ході свого розкриття його креативна спрямованість поступово стереотипізувалась, набуваючи тенденції до наростання і поширювання на інші сфери життєвої активності, в процесі чого сформувалася психоемоційна стійкість. Функціональними складовими світоглядної креативності Олега Семеновича Тимошенка як диригента були: духовність як протидія особистісної деградації; мотиваційні інтенції як спонукачі до виконавської дії; волюва спрямованість диригентського жесту; емоційність забарвлення мелодико-ритмічної музичної мови.

**Перспективи подальших розвідок** у цьому напрямі будуть скеровані на поглиблене вивчення творчого доробку Олега Семеновича Тимошенка, видання записів, опублікування їх в Інтернеті, популяризацію вже існуючих та створення нових документальних фільмів про Митця. Обґрунтовані теоретичні положення нових досліджень можуть сприяти подальшому науковому вивченню диригентської проблематики і феномену хорового диригента.

#### Список використаної літератури і джерел

1. Ємельянова, Л. П., ред., 2012. *Родина Тимошенків*. Київ: б.в.
2. Лашенко, А. П., 2004. Академія музичної еліти України : Історія та сучасність: До 90-річчя Національної музичної культури України імені П. І. Чайковського. Київ: Музична Україна.
3. Малозьомова, О. І. та Гусарчук, Т. В., 2002. *Покликання. Життя і творча діяльність О. С. Тимошенка*. Київ: Музична Україна.
4. Пучко-Колесник, Ю. В., 2019. Феномен учителя: хорова школа Олега Тимошенка. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, 1 (42), сс. 103–112.
5. Тимошенко, О. С., 1986. Вокалізація як засіб виразності: виконавство. *Музика*, 2, сс. 18–19.

#### References

1. Yemelianova, L. P., ed, 2012. *Rodyna Tymoshenkiv* [Tymoshenko family]. Kyiv: w.p.
2. Lashchenko, A. P., 2004. *Akademiia muzychnoi elity Ukrainy. Istoriia ta suchasnist: Do 90-richchia Natsionalnoi muzychnoi kultury Ukrainy imeni P. I. Tchaikovskoho* [Academy of the musical elite of Ukraine: History and modernity: To the 90<sup>th</sup> anniversary of the P. I. Tchaikovsky National Academy of Music of Ukraine]. Kyiv: Musychna Ukraina.
3. Malozomova, O. I. & Husarchuk, T. V., 2002. *Poklykannia. Zhyttia i tvorcha diialnist O. S. Tymoshenka*. [Calling. Life and creative activity of O. S. Tymoshenko]. Kyiv: Muzychna

Ukraina.

4. Puchko-Kolesnyk, Yu. V., 2019. Fenomen uchytelia: khorova shkola Oleha Tymoshenka [Teacher's phenomenon: Oleg Timoshenko's choral]. *Chasopys Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho*, 1 (42), pp. 103–112.

5. Tymoshenko, O. S., 1986. *Vokalizatsiia yak zasib vyraznosti: vykonavstvo* [Vocalization as a means of expression: performance]. *Muzyka*, 2, pp. 18–19.

**SVITLANA MARTYNOVA**

ORCID iD: 0000-0001-7981-7141

Postgraduate at the Department of Philosophy,  
History and Social Sciences and Humanities,  
Donbas State Pedagogical University,  
(Slovyansk, Ukraine)  
svetlana\_martyn@ukr.net

### **PHENOMENON OF CREATIVE CONDUCTOR OLEG TYMOSHENKO**

*The article examines the creative component of the work of conductor O. Tymoshenko, for whom creativity is life and self-creation; where he seeks to approach the transcendent, the divine believing that this is possible only in a creative ascent, seeks to identify his skill with his life. His life is devoid of any meaning without creativity. It is in the creative act — the deep purpose of man which elevates him above the mundane. It is clarified that creativity is the transformation of the energy of human instincts to the transformation of the principle of pleasure into the principle of reality at the level of society. For O. Tymoshenko the highest manifestation of creativity is art and love for people. Emphasis is placed on the specific features of the conductor's musical thinking which consists in the harmonious combination of several means of communication: musical, verbal and motor. As for the creative components of musical-performing thinking they are manifested as follows: convergence (speed) in the reaction of the conductor, the speed of switching his reaction; flexibility in the ability to restructure the work plan, both of these qualities are the basis of artistry as the ability to reincarnate due to the property of generating associations. Originality is manifested in the interpretation of a musical work as well as in the creation of an individual style of conducting. Emphasis is placed on the attempt to study and rethink the creative component in its various manifestations. It is concluded that the conductor has formed his personal original worldviews. O. Tymoshenko's creativity is explained as will and inspiration, cordocentrism, awakening, as survival in emergency conditions, nationalism and patriotism, as moral and ethical issues (ethics of responsibility), freedom and love, self-realization and actualization, etc. A new stage in the development of Ukrainian music, its functional purpose is analyzed. This is primarily manifested in the relationship of spiritual origin with the elements of concert in the sacred-musical work, which leads to a certain separation of dramatic works from choral art, their relative independence, artistic value and allows to define a new genre — concert works. The character inherent in the master has its manifestation in the aspiration of the conductor to the so-called democratization of musical language, is not burdened by any complex musical techniques and is musical. The character of the musical work of the modern Ukrainian conductor testifies to the language, is based not only on the intonation of the Ukrainian tradition. This approach opens up great opportunities for conductor O. Tymoshenko to express his personal creativity in the sacred sphere.*

**Keywords:** creativity, spirituality, conductor, cultural life, worldview, freedom.

*Стаття надійшла до редакції 09.08.2020*